
Jaroszówka, st. 8, gm. Chojnów, woj. legnickie, AZP 75-18/25

Informator Archeologiczny : badania 32, 20-21

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MEZOLIT

ALEKSANDRÓW ŁÓDZKI, st. 1A, gm. *loco*, woj. łódzkie, AZP 65-50/2

- obozowisko kultury komornickiej (mezolit)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 10 lipca do 27 sierpnia, przez mgr Ewę Niesiołowską-Śreniowską (Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi). Finansowane przez PSOZ oraz Urząd Miasta i Gminy Aleksandrów Łódzki. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 125 m².

W trakcie prac odkryto 2 paleniska, kilka plam piasku z dużą ilością węgla drzewnych, z których to obiektów pobrano węgle do analizy C¹⁴.

Natrafiono również na skupienie popękanych i przepalonych kamieni, które są notowane na stanowiskach mezolitycznych z tego okresu. Przyjmuje się, że kamienie te były wykorzystywane do przyrządzania gorących posiłków.

Większą część tegorocznych wykopów zajmowała bardzo bogata pracownia krzemieniarska, w której znalazło się kilka tysięcy rdzeni, półsurowca i narzędzi krzemiennych. Niemal wyłącznie bazowano na surowcu narzutowym. Wśród narzędzi przeważają rylce i zbrojniki, w znacznie mniejszej ilości drapacze, przekłuwacze, skrobacze i inne formy. Na szczególne podkreślenie zasługuje odkrycie kilku ciosaków, co jest rzadkością na naszym terenie. Prace archeologiczne zostały wsparte badaniami geomorfologicznymi, którymi kierował mgr Paweł Marosik.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Pracach i Materiałach Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi”.

Badania będą kontynuowane.

Borsuki, st. 15, gm. Sarnaki, woj. białkopodlaskie, AZP 55-86/20- patrz: późne średniowiecze

Brzeźno, st. 1, gm. Nidzica, woj. olsztyńskie, AZP 29-61/1- patrz: wczesna epoka brązu

DĄBROWA GÓRNICZA - Strzemieszyce Wielkie, st. 2, 3, 4, gm. *loco*, woj. katowickie

- obozowisko mezolityczne
- cmentarzysko z późnego okresu brązu/początków epoki żelaza
- osada wczesnośredniowieczna

Badania archeologiczne przeprowadzone przez mgr Annę Rogaczewską.

Oprócz odkrytej w latach ubiegłych osady wczesnośredniowiecznej, określonej jako st. 2 wydzielono st. 3- cmentarzysko z późnego okresu brązu/początków epoki żelaza i 4 – obozowisko mezolityczne.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1998 roku”, s. 79-83.

Grodzisko Dolne, st. 22, gm. *loco*, woj. rzeszowskie, AZP 101-81/6- patrz: wczesna epoka brązu

JAROSZÓWKA, st. 8, gm. Chojnów, woj. legnickie, AZP 75-18/25

- ślady osadnictwa mezolitycznego

Badania wykopaliskowe przeprowadzili prof. dr hab. Z. Bagniewski i mgr M. Masojć (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowała Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Przebadano powierzchnię 1 ara.

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Miedzi w Legnicy.

JEGŁOWA, st. 2, gm. Przeworno, woj. wałbrzyskie, AZP 88-29/5

- obozowisko kompleksu Duvensee-Komornica (mezolit)
- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Jarosława Bronowickiego, doktoranta Uniwersytetu Wrocławskiego. W badaniach i opracowaniu brał udział mgr Dariusz Bobak. Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań. Badaniami objęto obszar 45 m².

Stanowisko Jegłowa 2 położone jest po wschodniej stronie Wzgórz Strzelińskich, na krawędzi pagóra kemowego, ściętego od strony północnej przez potok Jegłówka. Badania ratownicze w 1998 roku były rozszerzeniem sondaży z 1996 roku. Po zdjęciu humusu, którego miąższość wynosiła około 30 cm, badania prowadzono metodą planigraficzną, notując położenie poszczególnych zabytków w obrębie metrów kwadratowych.

W trakcie eksploracji metra E0-3 na głębokości ok. 40 cm natrafiono na obiekt archeologiczny w postaci zaciemnienia kolistego kształtu o średnicy około 40 cm. W jego wypełniku stwierdzono dużą ilość węgla drzewnych, przepalonych kamieni oraz zabytków krzemiennych ze śladami działania ognia. Profil jamy był kształtu półkolistego, o głębokości do 30 cm. Obiekt najprawdopodobniej należy uznać za pozostałości paleniska.

W trakcie prac przeprowadzonych na stanowisku pozyskano łącznie 1006 zabytków krzemiennych, 35 fragmentów ceramiki (związanej z kulturą pucharów lejkowatych) oraz 35 wyrobów z kryształu górskiego. Wśród wyrobów krzemiennych wyróżnić należy:

1. Rdzenie. Znalaziono 24 okazy. Przeważają wśród nich okazy jednopiętowe oraz ze zmienioną orientacją. Jeden z rdzeni, pochodzący z warstwy humusu wykonany został z importowanego krzemienia czekoladowego.

2. Półsurowiec. Wyróżniono 136 wiórów i 487 odłupków. Wśród wiórów największą grupę stanowią okazy pochodzące z rdzeni jednopiętowych, wśród odłupków te z nieokreślonym układem negatywów na stronie górnej.

3. Odpady produkcyjne. W grupie tej wyróżniono 6 rylczaków, 1 rylcowiec oraz 74 nieokreślone okruchy.

4. Narzędzia. Do grupy tej zaliczono 61 artefaktów. Przeważają wśród nich zbrojniki. Wśród drapaczy wyróżniono 8 okazów. Większość drapaczy (6 sztuk) reprezentują formy krótkie, wykonane z odłupków. W grupie rylców wyróżniono 4 okazy. Pozostałe narzędzia to: 2 ciosaki, przekłuwacz oraz 24 wióry i odłupki retuszowane, w tym jeden z krzemienia czekoladowego.

Na szczególną uwagę zasługują wyroby z kryształu górskiego, które wystąpiły na stanowisku w Jegłowej w znacznej liczbie. Wśród nich wyróżnić można zarówno nieobrobiony półsurowiec jak i artefakty, reprezentujące wszystkie fazy eksploatacji: rdzenie, półsurowiec, narzędzia oraz odpady.

Wśród materiałów pozyskanych na stanowisku w Jegłowej zdecydowanie przeważa element mezolityczny. Elementy neolityczne, związane z kulturą pucharów lejkowatych, reprezentowane są przez ceramikę, i ewentualnie niewielką ilość półsurowca krzemiennego.

Kulturowo inwentarz należy uznać za związany z tradycją kompleksu Duvensee-Komornica. Wskazuje na to obecność charakterystycznych dla tego kręgu zbrojników, do których należą: krępe rozwartokątne trójkąty, półksiężyce, półtylczaki typu Komornica czy tylczaki typu Stawinoga. Brak trapezów wskazuje na przedatlantycki wiek materiału. Jednocześnie liczna obecność drobnych form wiórkowych: tzw. trójkątów pieńkowskich czy trójkątów z retuszem trzeciego boku każe umieścić zbiór w schyłkowej fazie okresu borealnego, lub, mimo braku trapezów, w okresie atlantyckim. Nie można wykluczyć także kilku faz zasiedlenia stanowiska Jegłowa 2 w mezolicie; niestety, szczątkowo zachowane nawarstwienia kulturowe nie pozwalają na całkowite wyjaśnienie tego problemu.